

Jalgpalliväljaku naturaalmuru aastaringne hooldus

Jalgpalliväljaku naturaalmuru aastaringne hooldus on Eesti ja teiste põhjamaade kliimatingimustes hädavajalik, et tagada selle vastupidavus ja kvaliteet kogu hooaja vältel. See eeldab hoolikat planeerimist ning regulaarselt teostatavaid hooldustöid nagu niitmine, kastmine ja väetamine, aga ka keerukamaid protsesse, mis aitavad muru eri ilmastikutingimustes elujõulisena hoida. Alljärgnevalt on toodud Eesti Jalgpalli Liidu soovitusel naturaalmuru aastaringseks hooldamiseks:

MÄRTS

Väetamine varajase väetisega: Kui muru on hakanud kasvama ja temperatuurid on püsivalt üle +5°C, tuleks kasutada lämmastikurikast väetist, mis soodustab muru ja juurte kasvu.

APRILL

kompleksed kevadhooldustööd, esimesel võimalusel kui maa on tahenenud:

Kulu koristus: Eemaldage talve jooksul kogunenud kulu püstitõikaja ja/või teraspiidega kammimise teel ning koguge lahtine kulu kokku.

Ülekülv ettelõikajaga külvikuga: Jalgpalliväljaku ülekülviks soovitatakse kasutada kvaliteetset, põhjamaade kliimasse sobivat muruseemnesegu, tagamaks tihe ja vastupidav murukate. **Ülekülvi** (hoolduskülvi) korral on soovitatav külvinorm **10–15 g/m²** ja **täiskülvi** (uue muru rajamine) puhul on soovitatav külvinorm **30–50 g/m²**. Ärge külvake muruseemneid kasvupinnale, sest need ei idane ja hävivad.

Liivatamine ja liiva harjamine: Jalgpalliväljaku hoolduseks soovitatakse kasutada jämedateralist liiva, mille osakeste suurus on **0,5–1,5 mm**, tagamaks vee optimaalne läbilaskvus ja vältimaks pinnase liigset tihenemist. Laotage väljakule õhukene kiht liiva, mis aitab täita ebatasasusi, parandab mulla struktuuri ja parandab pinnase veeläbilaskvust. Seejärel harjake liiv muru sisse. Liiva kogus jalgpalliväljaku kohta umbes 2 – 3 mm/ 25 – 30 tonni.

Väetamine: Kasutage spetsiaalset kompleksväetist, mis sisaldab lämmastikku, fosforit ja kaaliumit, et soodustada muru kasvu. Väetise kogused vastavalt tootja soovitustele.

Väljaku katmine põllumajandusliku kattelooriga: Väljaku katmine kattelooriga aitab kiirendada muru kasvu ja kaitseb väljakut öökülmade eest.

MAI

Süvaõhutamine: Kasutage aeraatorit (nt. Verti-Drain), nugaõhutajat (nt. Imants Shockwave) või sarnast seadet parandamiseks mulla õhustatust ja vee läbilaskvust.

Väetamine: Korrake väetamist vastavalt muru vajadustele, jälgides mulla toitainete sisaldust. Väetise kogused vastavalt tootja soovitustele.

JUUNI

Süvaõhutamine: Jätkake regulaarset õhutamist, et vältida mulla tihenemist ja soodustada juurte kasvu.

Väetamine: Tagage muru piisav toitainete kättesaadavus, eriti lämmastiku osas, et toetada intensiivset kasvu. Väetise kogused vastavalt tootja soovitudele.

Vajadusel väravaesiste mätaste vahetamine: Kulunud murukamara eemaldamine ja asendamine on oluline väljaku kvaliteedi säilitamiseks, eriti väravaesistel aladel, kus koormus on kõige suurem.

JUULI (lõpp – augusti esimene pool)

– kompleksed sügishooldustööd

Püstitõikus: Püstitõikus on oluline hooldusprotseduur, mille käigus eemaldatakse sammal ja liigne orgaaniline materjal, parandamaks muru õhustatust, soodustamaks uute võrsete kasvu ja parandamaks toitainete omastamist.

Ülekülv ettelõikajaga külvikuga: Jalgpalliväljaku ülekülvamiseks soovitatakse kasutada kvaliteetset, põhjamaade kliimasse sobivat muruseemnesegu, tagamaks tihe ja vastupidav murukate. **Ülekülvi** (hoolduskülvi) korral on soovitatav külvinorm **10–15 g/m²** ja **täiskülvi** (uue muru rajamine) puhul on soovitatav külvinorm **30–50 g/m²**. Ärge külvake muruseemneid kasvupinnale, sest need ei idane ja hävivad.

Liivatamine ja liiva harjamine: Jalgpalliväljaku hoolduseks soovitatakse kasutada jämedateralist liiva, mille osakeste suurus on **0,5–1,5 mm**, tagamaks vee optimaalne läbilaskvus ja vältimaks pinnase liigset tihenemist. Laotage

väljakule õhukene kiht liiva mulla struktuuri parandamiseks. Seejärel harjake liiv muru sisse. Liiva kogus jalgpalliväljaku kohta umbes 2 – 3 mm/ 25 – 30 tonni.

Süvaõhutamine: Jätkake regulaarset süvaõhutamist, et vältida mulla tihenemist ja soodustada juurte kasvu.

Väetamine: Korrake väetamist vastavalt muru vajadustele, jälgides mulla toitainete sisaldust. Väetise kogused vastavalt tootja soovitudele.

AUGUST

Süvaõhutamine: Jätkake regulaarset süvaõhutamist, et vältida mulla tihenemist ja soodustada juurte kasvu.

Väetamine: Korrake väetamist vastavalt muru vajadustele, jälgides mulla toitainete sisaldust. Väetise kogused vastavalt tootja soovitudele.

SEPTEMBER

Süvaõhutamine: Jätkake regulaarset süvaõhutamist, et vältida mulla tihenemist ja soodustamaks juurte kasvu. Sügisene süvaõhustamine aitab murul valmistuda talveks.

Väetamine: Kasutage kaaliumirikast väetist, et suurendada muru külmakindlust. Väetise kogused vastavalt tootja soovitudele.

OKTOOBER

Süvaõhutamine: Tehke viimane süvaõhutamine enne talve, et tagada muru hea seisukord kevadeks.

Väetamine: Kasutage sügisväetist, mis aitab murul talve üle elada ja kevadel kiiremini tärnata. Väetise kogused vastavalt tootja soovitudele.

NOVEMBER

Vajadusel ja võimalusel peale hooaja viimast mängu väravaesiste mätaste vahetamine: Asendage kulunud mättad, et vältida kahjustuste süvenemist talve jooksul. Kulunud murukamara eemaldamine ja asendamine on oluline väljaku kvaliteedi säilitamiseks, eriti väravaesistel aladel, kus koormus on kõige suurem.

Väetamine kaaliumirikka väetisega: See suurendab muru vastupidavust külmale ja haigustele. Väetise kogused vastavalt tootja soovitudele.

TÄIENDAVALD SOOVITUSED

Niitmine: Hoidke muru kõrgus 25–35 mm juures ning niitke regulaarselt, soodustamaks tihedat kasvu ja vähendamaks umbrohtude levikut. Ärge laske murul kasvada liiga kõrgeks. Võimalusel kasutage niitmisjäätmete kogumist.

Kastmine: Jalgpalliväljaku kastmisel tuleb arvestada muru veevajaduse ja ilmastikutingimustega. Kuival perioodil tuleb kasta põhjalikult, et muld oleks niisutatud vähemalt juurekasvu sügavuseni, mis soodustab juurestiku arengut ja muru taastumist. Parim aeg kastmiseks on varahommikul või hilisõhtul, vähendamaks vee aurustumist ja tagamaks niiskuse optimaalse säilimise mullas. Kastmissagedus sõltub ilmastikuoludest. Tuleb vältida pinnapealset ja liiga sagedast kastmist, kuna see võib põhjustada juurte liikumist mulla pinnakihti ning seeläbi vähendada muru vastupidavust.

Umbrohutõrje: Vajadusel kasutage selektiivseid herbitsiide, et hoida muru umbrohust vaba. NB! Niitmisjäätmete kogumisega eemaldate ka umbrohu (võilill, teeleht jt.) seemned.

Tehnika hooldus: Jalgpalliväljaku hooldustehnika regulaarne hooldus on hädavajalik, tagamaks seadmete töökindlus ja nende pikk kasutusiga. Eriti oluline on niiduterade teravus, kuna teravad terad tagavad puhta ja ühtlase lõike, vähendavad muru stressi ning soodustavad terve ja vastupidava murukatte kasvu. Nüride teradega niitmine võib murule tekitada rebenenud lõikepindu, mis suurendavad haiguste ja kuivamise riski.

Regulaarne ja põhjalik hooldus tagab jalgpalliväljaku vastupidavuse, pakkudes mängijatele ohutu ja kvaliteetse mänguväljaku ning omanikele- ja haldajatele pikema elueaga väljakud.

✳️ EESTI JALGPALLI LIIT ✳️